

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 9

**Rivne
2017**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 9

**м. Рівне
2017**

УДК 788 : 008(063)

ББК 85.315.7

I – 90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P*Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 4 від 30 березня 2017 р.*)**Редакційна колегія:****Постоловський Р.М.**, Заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Академії соціальних і педагогічних наук, кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ, **голова редакційної колегії;****Апатський В.М.**, доктор мистецтвознавства, професор, Народний артист України, академік, член-кореспондент академії мистецтв України, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, м. Київ, **заступник голови редакційної колегії;****Павелків Р.В.**, Заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ, **заступник голови редакційної колегії;****Цюлюпа С.Д.**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Посвалюк В.Т.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Ян Романовський**, доктор наук, професор, м. Бидгощ, Польща;**Криштоф Камінський**, доктор наук, професор, м. Лодзь, Польща;**Нічков Б.В.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Богданов В.О.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Харків;**Карпак А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Вербець В.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Прокопович Т.Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Рівне.**Рецензенти:****Апатський В.М.**, доктор мистецтвознавства, професор, народний артист України, академік, член-кореспондент академії мистецтв України, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.**Яремко Н.О.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичної фольклористики Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 9 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські береги, 2017. – 216 с.

ISBN 978-966-416-489-1

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на музичних інструментах.

Подана проблематика, наукові статті містять корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких вищих навчальних закладів і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 788 : 008 (063)

ББК 85.315.7

*За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2017

© Видавництво "Волинські береги", 2017

ISBN 978-966-416-489-1

З М І С Т

Апатський В.М. Нариси творчої діяльності професора Романа Вовка	7
Карп'як А.Я. Історичний огляд флейтового мистецтва українських земель до початку ХХ століття.....	15
Качмарчик В.П. Флейтова соната в «...прозорих класичних тонах».....	23
Богданов В.О., Богданова Л.Д. Ростислав Володимирович Геніка (14.10.1858 – 09.12.1942): портрет музиканта за маловідомими і новими документами.....	28
Павелків Р.В., Палаженко О.П. Психофізіологічні основи формування музично-виконавської діяльності учнів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах.....	54
Круль П.Ф. Драматургія тембру мідних духових інструментів у оркестровій музиці ХІХ століття.....	57
Сверлюк Я.В. Історичні витоки західноєвропейської професійної музичної освіти	59
Скороходов В.П. Публичные выступления	63
Ничков Б.В. Функционирование музыкальных учебных заведений в Беларуси (начало ХІХ – до начала ХХ ст.)	66
Криштоф Камінський. Методика керування духовими камерними ансамблями в початковий період свого існування.....	73
Ян Романовський. Вплив історичних знань та виконавства на сучасне бачення музики, створеної композиторами Бароко.....	77
Вербець В.В. Структурна організація методичної компетентності майбутнього музиканта.....	80
Цюлюпа С.Д. Асоціація діячів духової музики в мистецькому житті Рівненщини	83
Марценюк Г.П. Проблеми формування виконавського апарату тромбоніста.....	99
Гишка І.С. Музично-акустичні та анатомо-фізіологічні засади звукотворчого процесу в мідних духових інструментах.....	104
Палаженко О.П. Педагогічні рекомендації щодо пристосування дихальної системи до умов гри на духових інструментах.....	109
Плохотнюк О.С. Специфіка підготовки учнів-духовиків до публічного виступу	112
Гайдабура О.Д. Синкопи естрадно-інструментального напрямку джаз-оркестрів м. Рівне.....	115
Терлецький М.М. Деякі поради молодим диригентам щодо ефективного настроювання духового оркестру.....	118

Сіончук О.В. Окремі особливості викладання джазу в Україні та США: порівняльний аналіз	122
Турчинский Б.Р. Сергей Накаряков «Венецианский карнавал»	126
Пастушок Т.В. Проблеми засвоєння метро-ритмічних навичок в учнів дитячих музичних шкіл.....	135
Димченко С.С., Димченко К.С. Секрети педагогічної майстерності Василя Темнюка	138
Закопець Л.М. Концертні жанри для гобоя у творчості українських композиторів	143
Дорожівський Р.Г. Розробка універсальної теорії диригентського ремесла – актуальне завдання ХХІ століття	146
Горбаль В.Я. Оркестр у інструментальних концертах Йоганна Адольфа Хассе	149
Столярчук Б.Й. Микола Невірковець – диригент, педагог.....	155
Максименко Д.П. Концерт для саксофону – сопрано з оркестром Андрія Ешпая в контексті становлення російської виконавської школи другої половини ХХ століття.....	158
Дзвінка Р.І. Ансамблеве саксофонове виконавство кінця ХХ – початок ХХІ століття	164
Старко В.Г. Значення та підготовка тростини при грі на фаготі.....	168
Малиновська Р.А. Генезис духового мистецтва України.....	173
Павленко О.Ф. Втілення рис неоромантизму у Концерті для флейти та симфонічного оркестру «Un Tout....» Євгена Станковича	178
Прокопович Т.Ю. Жанрово-стильова своєрідність ансамблів для дерев'яних духових інструментів Михайла Вериківського.....	182
Білас В.І. Явище мультиінструменталізму у творчості львівських виконавців-духовиків ...	187
Максименко Л.В. Фундаментальні основи виконавського процесу музиканта-саксофоніста: теорія та практичні рекомендації автора.....	192
Островський Ю.В., Островська О.Ю. Методика роботи з дитячим духовим оркестром.....	198
Відомості про авторів	205
Презентація новітніх, фахових навчально-методичних видань	208

Список використаної літератури

1. Алексеев А.Д. Из истории фортепианной педагогики : хрестоматия / А.Д. Алексеев. Из истории фортепианной педагогики: хрестоматия . – К. : Муз. Украина, 1974. – 415 с.
2. Апатский В. Н. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: учеб. пособие / В. Н. Апатский. – К.: НМАУ, 2006. – 432 с.
3. Гильбурд Г. И. Исполнительское искусство – сфера проявления художественной идеи / Г. И. Гильбурд. – Томск : Изд. Томского ун-та, 1984. – 196 с.
4. Єрмаков І. Феномен компетентісно спрямованої освіти / І. Єрмаков, І.Погоріла // Компетентісна освіта – від теорії до практики. – К.: Плеяда, 2005. – С. 53–58 с.
5. Полянский Ю. А. Теоретические основы воспитания и обучения в музыкальных учебных заведениях / Ю.А.Полянский, И. А.Котляревский, Н. Г.Дьяченко. – К.: Муз. Украина, 1987. – 111 с.
6. Талызина Н. Ф. Управление процессом усвоения знаний (психологические аспекты) / Н.Ф. Талызина. – М.: МГУ, – 1984. – 344 с.
7. Фейгин М. Э. Воспитание и совершенствование музыканта-педагога / М. Э. Фейгин. – М.: Музгиз, 1973. – 156 с.
8. Цюлюпа Н. Л. Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутніх вчителів музики в процесі інструментальної підготовки : автор. дис. ... канд. пед. наук:13. 00.02 / Н.Л. Цюлюпа. – К., 2009. – 16 с.

УДК 783 (477.81)

**Цюлюпа С.Д.,
м. Рівне****АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ ДУХОВОЇ МУЗИКИ В МИСТЕЦЬКОМУ ЖИТТІ РІВНЕНЩИНИ**

Анотація. У статті висвітлюються питання історії створення та діяльності Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки. Розкривається творча характеристика членів Асоціації та результати їх трудової діяльності.

Ключові слова: асоціація, музична спілка, музикант, диригент, педагог, духовий оркестр.

Annotation. The article reveals questions of history of formation and the activity of the Association of artist of wind instruments music of Rivne Regional Department of National all – Ukrainian music society. The article paints out creative characteristics of the members of the members of the Association and the results of their work activity.

Key words: association, music society, musician, conductor, teacher, brass band.

Метою статті є висвітлення сторінок історії творчої діяльності Національної всеукраїнської музичної спілки, зокрема Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення музичної спілки.

Національна всеукраїнська музична спілка – одне із найстаріших і найбільших професійних творчих об'єднань митців України і є творчою організацією, яка об'єднала професійних діячів музичного, хорового, хореографічного, естрадного мистецтва, народно-інструментальної, духової, органної музики, музично-естетичного виховання та освіти. Головним напрямом діяльності спілки є розвиток музичної культури, втілення в життя культурно-художніх заходів та підвищення професійного, наукового і загальнокультурного рівня членів спілки, виховання творчої молоді.

Першоосновою Всеукраїнської музичної спілки було Музичне товариство імені М.Леонтовича, створене в 1922 р. з ініціативи видатних діячів української культури: К.Стеценка, П.Козицького, М.Вериківського, Л.Ревуцького, Б.Лятошинського, Г.Верьовки, П.Демуцького, М.Грінченка, Г.Хоткевича, Н.Городовенка та ін. Це був надзвичайно інтенсивний період розвитку української музики, поривань її творців до високого професіоналізму універсальності жанрів та засобів виразності. Але у зв'язку з репресіями, розпочатими сталінським режимом проти української національної інтелігенції, в 1928 р. Товариство було ліквідоване. У повоєнні роки діяльність Музичного товариства (спочатку – Хорового, пізніше – Музично-хорового, Музичного) була відновлена і проводилася під керівництвом П.Козицького.

Рада Міністрів УРСР підтримала діяльність Товариства і допомогла йому організувати в 1959-1960 рр. відділення в усіх областях республіки. Після смерті П.Козицького (1960) головами товариства були С.Козак (1960-1973), М.Кондратюк (1973-1985), Д.Ігнатюк (1985-1990). У листопаді 1990 р. в Києві, на V з'їзді Музичного товариства прийнято рішення про створення на його базі професійної творчої організації – Всеукраїнської музичної спілки, головою якої обрано видатного хорового

диригента, педагога і музично-громадського діяча, Героя України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, професора, академіка А.Авдієвського.

У 2016 році головою Національної всеукраїнської музичної спілки обрано Савчука Євгена Герасимовича – Героя України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, народного артиста України, дійсного члена (академіка) Національної академії мистецтв України, завідувача кафедри хорового диригування, професора Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.

У творчій структурі спілки 17 жанрово-галузевих асоціацій та 28 територіальних осередків у всіх регіонах України. Зокрема, це такі асоціації, як Хорове товариство ім. М. Леонтовича, Асоціація діячів духової музики, Товариство діячів естрадного мистецтва, діячів музичної освіти і виховання, діячів хореографічного мистецтва тощо. Членами спілки є майже дві тисячі професійних діячів музичного мистецтва України. Більшість із них є керівниками концертних організацій, оркестрів, музичних навчальних закладів, творчих кафедр, що дає їм можливість активно впливати на громадську думку, вести єдину національну культурну політику серед усіх верств населення.

Керівництво Рівненського відділення Національної музичної спілки, 2017 р.

Враховуючи заслуги у розвитку української національної культури, Кабінет Міністрів України своєю постановою від 8 жовтня 1998 року надав спілці статус національної.

Одним із осередків спілки в Західному регіоні України є Рівненське обласне відділення Національної всеукраїнської музичної спілки, яке започаткувало свою діяльність в 1959 році.

Головами Рівненського відділення музичної спілки в різні періоди були:

Фесай Петро Михайлович – заслужений працівник культури України, композитор, лауреат мистецької премії імені Германа Жуковського, викладач Рівненського музичного училища РДГУ;

Тарасенко Олександр Леонідович – заслужений діяч мистецтв України, лауреат першої премії 2-го Національного конкурсу імені Миколи Леонтовича, завідувач кафедри хорового диригування РДГУ, директор Рівненської обласної філармонії, диригент хору Національної опери України імені Т.Г. Шевченка;

Бортник Анатолій Сергійович – заслужений артист України, артист оркестру Рівненського музично-драматичного театру, артист камерного оркестру та інструментального тріо "Контрасти" Рівненської обласної філармонії, директор Рівненського музичного училища РДГУ;

Пастушенко Андрій Семенович – заслужений працівник культури України, відмінник освіти України, композитор, член Асоціації композиторів Національної всеукраїнської музичної спілки, професор кафедри хорового диригування Інституту мистецтв РДГУ.

Головним завданням Асоціації діячів духової музики є популяризація духової музики та творчості українських композиторів – класиків і сучасності, організація і проведення концертів, фестивалів і конкурсів інструментального, ансамблевого та оркестрового духового виконавства, проведення майстер-класів відомих виконавців, педагогів і диригентів України та зарубіжжя, методичних та наукових конференцій і семінарів, презентацій сучасних науково-методичних видань та нотної літератури, видання методичних та нотних матеріалів, хрестоматій, навчальних підручників, методичних посібників та збірників наукових праць тощо.

Першим очільником Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення всеукраїнської музичної спілки, заснованої в 1971 році, обраний Кібіта Андрій Миколайович, на той час викладач

класу труби і керівник духового оркестру Рівненського музичного училища, членом Асоціації був Бугриниць Андрій Васильович – заслужений працівник культури України, керівник народного аматорського духового оркестру БК "Цементник" м. Здолбунів. Із 2016 року Асоціацію діячів духової музики Рівненщини очолює Цюлюпа Степан Данилович – кандидат педагогічних наук, доцент, відмінник освіти України, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

За роки діяльності Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки її членами проведено методичні семінари для керівників духових оркестрів області, майстер-класи, зустрічі з відомими музикантами та диригентами України та зарубіжжя, міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції "Проблеми розвитку духової музики в Східній Європі" (1998 р.), автор проекту Андрій Кібіта, "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя" (2006-2017 рр.), автор проекту Степан Цюлюпа, **презентації** сучасної навчально-методичної літератури та нотних видань:

Майстер клас Роберта Гіффорда, США

Апатський В.М. Навчальний посібник. Актуальні проблеми духового музично-виконавського мистецтва. 2013, м. Київ.

Карпак А.Я. Монографія. Концептуальні засади художнього мислення сучасного флейтиста. 2013, м. Львів.

Богданов В.О., Богданова Л.Д. Навчальний посібник. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ ст. У 2-х томах. 2013, м. Харків.

Вовк Р.А. Монографія. Портрети корифеїв. 2013, м. Київ.

Круль П.Ф. Підручник. Духовий інструментарій в історії музичної культури України. 2013, м. Івано-Франківськ.

Марценюк Г.П. Монографія. Українське тромбонне виконавство в контексті європейського духового музичного мистецтва. 2013, м. Київ.

Посвалюк В.Т. Навчальний посібник. Методика оволодіння верхнім регістром на трубі. 2013, м. Київ.

Коваль В.І. Навчальний посібник. Початкова школа гри на тромбоні. Книга 1-2 з додатком клавіру. 2013, м. Олександрія, Кіровоградська область.

Гишка І.С. Навчально-методичний посібник. Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача. 2013, м. Львів.

Сверлюк Я.В. Монографія. Диригентсько-оркестрова освіта: теорія, методика, практика. 2007.

Цюлюпа С.Д. Історія кафедри духових та ударних інструментів РДГУ: минуле і сучасне. Навчально-методичний посібник. 2012, м. Рівне.

Качмарчик В.П. Монографія. Німецьке флейтове мистецтво XVIII – XIX вв. 2008, г. Донецьк.

Хованець М.І., Горман О.П. Плац – концерт військового оркестру. Навчально-методичний посібник. 2014, м. Львів.

Посвалюк В.Т. Ліричні твори М.В. Лисенка в транскрипції для труби. Навчально-методичний посібник. 2015, м. Київ.

Цюлюпа С.Д. Наукове видання. Збірник наукових праць "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя". Випуск № 9, 2017, м. Рівне.

З ініціативи членів Асоціації діячів духової музики проведено Міжнародний фестиваль духової музики "Сурми" – МУ РДГУ, автор проекту Андрій Кібіта; Всеукраїнський конкурс молодих виконавців (ансамблів) на духових та ударних інструментах імені В'ячеслава Старченка – РДГУ, автор проекту Степан Цюлюпа; Всеукраїнський фестиваль духових оркестрів "Дзвенить оркестрів мідь", готельно-розважальний комплекс "Скольмо", директор Юрій Ціпак, обласний центр народної творчості, директор Володимир Самчук.

Члени Асоціації діячів духової музики
Рівненського обласного відділення
Національної всеукраїнської музичної спілки

КІБІТА Андрій Миколайович

Засновник Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Всеукраїнської музичної спілки, заслужений працівник культури УРСР, відомий диригент, педагог, трубач. Народився 13 жовтня 1942 року в с. Новомильськ Здолбунівського району Рівненської області. Перші кроки навчання гри на трубі зробив у Тайкурівському шкільному духовому оркестрі, керівник Назарець Євген Миколайович. З 1959 до 1961 року – студент Рівненського музичного училища, клас труби Бокія Юрія Леонідовича, випускника професора Яблонського В.М. Київської державної консерваторії імені П.І. Чайковського. Будучи студентом А. Кібіта паралельно працює керівником духового оркестру в Здолбунівській ЗОШ №1. З третього курсу (1961-1964 рр.) навчається в Новосибірському музичному училищі, клас труби Ю.І. Шопена. Згодом служба в Радянській Армії старшим музикантом Сибірського військового округу. З 1966 по 1971 рр. – студент Новоросійської державної консерваторії імені М.І. Глінки, клас труби відомого автора етюдів, п'єс та концерту для труби професора Бобровського І.І.

Педагогічний і творчий стаж у Рівненському державному музичному училищі Андрій Миколайович розпочав в 1971 році на посаді викладача класу труби та керівника духового оркестру. В березні 1974 року він організує і проводить авторський концерт композиторів Михайла Готліба, Георгія Сальнікова та Бориса Кожевнікова. Авторські твори російських композиторів із великим успіхом були виконані студентським духовим оркестром під керуванням Андрія Кібіти. В 1978 році результати творчої праці керівника і колективу були анонсовані у запису Всесоюзної фірми "Мелодія" грам-платівки "Грає духовий оркестр Рівненського музичного училища".

В 1982 році за багаторічну плідну працю на ниві мистецтва Андрію Миколайовичу Кібіті присвоєно державне звання "Заслужений працівник культури УРСР", а з 1992 року А.М. Кібіта є членом WASBE (Всесвітньої асоціації діячів духової музики), що дало йому можливість налагодити творчі зв'язки із зарубіжними музикантами, диригентами та композиторами, збагатити репертуар сучасної оркестрової музики для студентського духового оркестру "Сурми".

Вагомі результати в творчій діяльності А.М. Кібіти та його відчуття йти завжди в ногу з сьогоденням, приносять дружні зв'язки з композиторами і диригентами зарубіжжя Робертом Гіффордом та Марком Ламерсоном (США), Вольгангом Зуппаном та Юліаною Клімент (Австрія), Філіпом Лангле (Франція), Франко Чезаріні (Швейцарія) та ін.

Свої організаторські здібності креативного менеджера Андрій Кібіта проявив під час проведення найпрестижнішого в Україні Міжнародного фестивалю-конкурсу духової музики "Сурми". Цей конкурс проводився під егідою Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної музичної спілки України, став традиційним і набув широкої популярності серед професійних музикантів та аматорів. На жаль, місцева влада не змогла профінансувати і підтримати такий престижний серед духовиків конкурс і він канув в історію. Натомість з'явилися фестивалі шашлика, вареника, сала, борщу, пива і всяка всячина – не думаю, що це наше майбутнє.

Надіємося, що традиції цього масштабного мистецького форуму під назвою "Сурми" будуть відроджені в майбутньому послідовниками А.М. Кібіти.

За період трудової діяльності Андрій Миколайович виховав цілу плеяду професійних музикантів, диригентів, педагогів, серед яких: Анатолій Сиротюк – соліст Петрозаводського симфонічного оркестру, Микола Скічко – соліст Нижньогородського духового оркестру, Петро Ковальчук – соліст оркестру Одеського оперного театру. Значна кількість випускників класу труби А.М. Кібіти закінчили консерваторії, інститути мистецтв, факультети з підготовки військових диригентів, які продовжують та збагачують традиції Учителя.

Цюлюпа Степан Данилович

Народився 17 травня 1959 р. у с. Дем'янів Галицького р-ну Івано-Франківської обл. Кандидат педагогічних наук (2004), доцент (2006), відмінник освіти України (2006).

З 1970 р. по 1974 р. навчався в Бурштинській дитячій музичній школі (клас труби Р.І. Федоріва), з 1974 р. по 1977 р. – студент Львівського училища культури (клас труби Д.Д. Фенюка), кваліфікація – керівник духового оркестру; з 1977 р. по 1979 р. – музикант військового оркестру Прикарпатського військового округу м. Яворів; з 1979 р. по 1983 р. – студент Рівненського державного інституту культури (клас труби ст. викладача О.Г. Садового, клас диригування заслуженого працівника культури України, доцента В.М. Старченка); з 2000 р. по 2004 р. – здобувач Київського національного університету культури і мистецтв. Захистив дисертацію в 2004 р. і здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.06 – теорія, методика і організація культурно-просвітньої діяльності (науковий керівник – доктор філософських наук, професор Ю.Л. Афанасьєв).

Рішенням Атестаційної колегії МОН України 22 грудня 2006 року присвоєно вчене звання доцента кафедри духових та ударних інструментів, з 2008 по 2011 рр. – професор кафедри духових та ударних інструментів.

Із 2004 р. – завідувач кафедри духових та ударних інструментів факультету музичного мистецтва Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Володар гран-прі Всесоюзного конкурсу естрадної музики (м. Солігорськ, Білорусь) 1981 р. у складі джаз-оркестру "Панорама" (керівник – Володимир Шварцапель) Рівненського міського Будинку культури.

Член Гільдії трубачів-професіоналів України з 2003 р.

Голова Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки з 2016 року.

Член комітету управління культури і туризму Рівненської обласної державної адміністрації з присвоєння мистецької премії імені Германа Жуковського.

Творча діяльність здійснювалася у складі тріо та квінтету мідних духових інструментів кафедри, в творчих програмах симфонічного оркестру Рівненської обласної філармонії і Рівненського обласного академічного українського музично-драматичного театру.

Мистецькі програми реалізовувалися на всеукраїнських і міжнародних конкурсах і фестивалях у Болгарії, Італії, Словенії, Білорусії, Росії, Македонії, Польщі та на теренах України.

За період творчої діяльності реалізував наукові, навчально-методичні та мистецькі проекти, а саме:

– директор Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на духових та ударних інструментах ім. В'ячеслава Старченка в 2005-2016 рр., м. Рівне;

– ініціатор та організатор проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України", м. Рівне, РДГУ, 2005-2017 рр.;

– голова експертної комісії для проведення акредитації в Тульчинському училищі культури, 2005 р. (Наказ МОН України №503-л від 18.03.2005 р.);

– голова експертної комісії для проведення акредитації в Житомирському училищі культури і мистецтв ім. І.Огієнка (наказ МОіНМС України № 1636-л від 18.05.2011 р.);

– голова державної екзаменаційної комісії в Тульчинському училищі культури, 2006-2016 рр.;

– член оргкомітету з проведення VIII Міжнародного молодіжного фестивалю духової музики "Сурми-2006", м. Рівне;

– голова журі регіонального конкурсу юних виконавців на духових інструментах "Концертіно" у 1998, 2000, 2002, член журі в 2008, 2010, 2012, 2013, 2017 роках, м. Калущ, Івано-Франківська область;

– член журі VII Міжнародного музичного фестивалю-конкурсу "Созвучие", м. Маріуполь, 8-12 грудня 2008 р.;

– член журі II, співголова III регіонального конкурсу юних виконавців на духових та ударних інструментах, м. Івано-Франківськ, 2010, 2012, 2014, 2016 рр.;

– член журі Всеукраїнського конкурсу української музики "Бурштинові нотки" – 2010, 2011 рр.;

– голова журі обласного огляду-конкурсу серед учнів та викладачів шкіл естетичного виховання Рівненської області (номінація – духові оркестри та ансамблі), 3 березня 2012 р., ДМШ № 2, м. Рівне;

– член журі Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на духових та ударних інструментах ім. В'ячеслава Старченка в 2005-2016 рр., м. Рівне.

За період педагогічної діяльності займав посади: викладач кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури (1983-1995), проректор з виховної роботи Рівненського державного інституту культури (1995-1999), помічник ректора РДГУ, доцент кафедри естрадної музики (1999-2004), з 2004 року – завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, доцент, кандидат педагогічних наук.

В 1986 році пройшов стажування в Московському університеті культури і мистецтв, консультант – Істомін Василь Михайлович, соліст Росконцерту.

У 2011 році – стажування на кафедрі мідних духових та ударних інструментів Національної музичної академії України ім. П.І.Чайковського, консультант – доктор мистецтвознавства, професор Посвалюк Валерій Терентійович, завідувач кафедри мідних духових та ударних інструментів, проректор із наукової роботи НМА України.

Студенти класу труби О. Мудраченко (2-га премія), К. Вакулюк (3-тя премія) – лауреати Всеукраїнського конкурсу української музики "Бурштинові нотки", м. Рівне, 2010 р. Студент Стецьків Василь – лауреат 2-ої премії V Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на мідних духових інструментах ім. В'ячеслава Старченка, 2012 р.

Випускники класу труби Степана Цюлюпи: Олександр Сіончук – ст. викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ; **Р. Ковальчук** – викладач класу труби кафедри естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ та ДМШ № 1 м. Рівне; **Сергій Климчик** – директор ДМШ №2 м. Рівне; **Олександр Рудчик** – викладач класу труби Волинського музичного училища, соліст Волинського академічного музично-драматичного театру, м. Луцьк; **Мирослав Швець** – викладач класу труби Дубенського училища культури, соліст симфонічного оркестру Хмельницької обласної філармонії; **Олександр Шаповал** – викладач класу труби Тульчинського училища культури; **Василь Пужняк** – директор Вікнянської музичної школи, Чернівецька обл.; **Ярослав Думін** – мер м. Рахів, керівник дитячого духового оркестру; **Віталій Чорноморець** – викладач класу труби ДМШ №2 м. Рівне, **Віктор Баран** – викладач класу труби кафедри естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ, **Ярослав Малярський** та **Олександр Левчук** – артисти симфонічного оркестру Рівненської обласної філармонії та ін.

За роки трудової діяльності нагороджений нагрудним знаком "Відмінник освіти України" (наказ МОН України № 455 від 15 червня 2006 року. Посвідчення № 75189), Почесними грамотами ректорату РДГУ, місцевої влади та Міністерства освіти і науки України.

Цюлюпа С.Д. – автор навчальних посібників, довідкових видань, хрестоматій, методичних рекомендацій та наукових публікацій з питань виховної роботи серед студентської молоді та історії духового інструментально-оркестрового музичного мистецтва.

Вакулін Володимир Павлович

Народився 2 січня 1961 року в с. Олександрія Рівненського району Рівненської області. В 1978 році закінчив Олександрійську середню школу. В 1984 році закінчив Рівненське державне музичне училище класу флейти (викладач Прищепя Б. М.), викладач з диригування Котляр Л. М. У 1989 році закінчив Львівську державну консерваторію ім. М. В. Лисенка класу флейти (викладач Смірнов Ю. І.). Член Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

З 1981 року розпочав свою трудову діяльність на посаді керівника зразкового духового оркестру ВАТ "Любомирський вапняно-силікатний завод", з яким працює і дотепер. Зараз оркестр називається "Зразковий духовий оркестр "Олександрія". Випускником цього оркестру є і сам В. П. Вакулін (1978 р.).

В 1999 році Вакуліну Володимир Павловичу присвоєно звання "Заслужений працівник культури України", а також нагороджено знаком "Відмінник освіти України" Міністерства освіти і науки України.

Дитячий духовий оркестр "Олександрія" у складі 17 юних музикантів створено 1 березня 1969 року. Засновник оркестру і його перший керівник – Ярослав Пилипович Гринь.

1970 року на районному огляді дитячої художньої самодіяльності оркестр успішно виступив і здобув свою першу нагороду, посівши друге місце. Розпочалася невпинна хода оркестрантів до майбутніх вершин. Колектив зростає кількісно, репертуар поповнювався новими творами.

Участь в оглядах-конкурсах, марш-парадах духових оркестрів, звітних конкурсах майстрів мистецтва та аматорських колективів Рівненщини, фестивалів і постійний успіх, перемоги, нагороди... Найвищим здобутком стало присвоєння оркестру звання "народний" (1977 р.), пізніше – "зразковий", яке донині, безперечно, підтверджується успішною музичною творчістю.

В 1981 році колектив очолив випускник оркестру Володимир Павлович Вакулін. Відтоді фестивальна концертна географія оркестру розширюється. Зростає і вдосконалюється виконавська майстерність юних музикантів, сценічна культура, ускладнюється репертуар. У виконанні оркестру звучать твори М. Лисенка, С.Гулака-Артемівського, М.Огінського, Й.Брамса, Ж.Бізе, Й.-С.Баха, сучасних українських та зарубіжних композиторів.

За останні десятиріччя оркестр має значні професійні здобутки:

- 1995 р. – лауреат XII Міжнародного турніру духових оркестрів, м. Білгорай, Польща;
- 1996, 1997, 1998, 2000, 2002, 2006 рр. – лауреат Міжнародних фестивалів духової музики "Сурми", м. Рівне, Україна;

- 1997 р., 2002 р. – лауреат XIII та XX, 1998р. – дипломант XIV Міжнародних фестивалів молодіжних духових оркестрів "Зустрічі музикантів. Балтійське море", м. Ростоки, Німеччина;
- 1999 р., 2004 р. – участь у творчому звіті майстрів мистецтв та художніх колективів Рівненщини в Національному палаці мистецтв "Україна", м. Київ, Україна;
- 2002 р. – I місце на Всеукраїнському фестивалі духових оркестрів, м. Севастополь, Україна;
- 2005 р. – гран-прі на фестивалі "Таврійські сурми", м. Мелітополь, Україна;
- 2006 р. – участь у Міжнародному фестивалі духової музики "Лобез-2006", м. Лобез, Польща;
- 2006 р. – участь у Днях культури України в Польщі, замок князів Поморських, м. Щецин, Польща;
- 2007 р. – дипломант Міжнародного фестивалю молодіжних духових оркестрів "Парад біля замку Браніцьких", м. Білосток, Польща;
- 2007 р. – дипломант Міжнародного фестивалю та Європараду духових оркестрів у центрі Європи "Суховоля – 2007", м. Суховоля, Польща;
- 2008 р. – I місце на Всеукраїнському фестивалі духових оркестрів, м. Краснодар, Україна;
- 2009 р. – I місце на Першому міжнародному фестивалі духової музики "Фанфари Ялти" ім. Василя Соколика, м. Ялта, Україна;
- 2010, 2011 рр. – участь у Всеукраїнському огляді-конкурсі духових оркестрів "Карпатські передзвони", м. Моршин;
- 2012 р. – лауреат Всеукраїнського фестивалю духових оркестрів "Козацькі сурми", м. Севастополь;
- 2013 р. – дипломант Міжнародного фестивалю та Європараду духових оркестрів у центрі Європи "Суховоля-2013", м. Суховоля, Польща;
- 2014 р. – учасник Міжнародного фестивалю духових оркестрів "Fijo Cheb-2014", м. Хеб, Чехія;
- 2015 р. – володар гран-прі Міжнародного фестивалю духової музики "Лобез-2015";
- 2016 р. – учасник I Міжнародного фестивалю духових оркестрів "Мідні барви Оброшина", 2016.

Головна мета і завдання оркестру та його керівника – залучення дітей шкільного віку до духової музики, розвиток музичних навиків, здібностей, талантів, формування естетичних смаків. Багатьом учасникам оркестру "Олександрія" допомагає знайти своє місце у самостійному житті, а також міцним фундаментом для здобуття професійної музичної освіти.

Нині основний склад оркестру налічує понад 60 музикантів, це діти 11-17 років і понад 30 учасників підготовчої групи 8-10-річного віку. Всі учасники оркестру – учні Олександрійської загальноосвітньої школи I-III ступеня.

Потрібно віддати належну оцінку, повагу і шану художньому керівнику та диригенту оркестру, заслуженому працівнику культури України Володимирі Вакуліну, керівнику підготовчої групи Роману Томашу та Ірині Опанасюк за їхню титанічну працю з дітьми, які здебільшого не мають початкової музичної освіти, за виховання підростаючого покоління та за популяризацію духової музики в Україні та за кордоном.

Самчук Володимир Васильович

Народився 16 січня 1960 року в с. Княгинин Дубенського району Рівненської області. У 1975 році вступив до Дубенського культурно-освітнього училища, яке закінчив у 1978 році. У цьому ж році стає студентом (клас труби ст. викладача О.Г. Садового) кафедри духових та ударних інструментів факультету культурно-освітньої роботи Рівненського відділення Київського державного інституту культури ім. О. Корнійчука. Під час навчання працював керівником духового оркестру Здолбунівського ПТУ № 3.

Після закінчення Рівненського державного інституту культури в 1982 році направлений на роботу в Дубенське культурно-освітнє училище на посаду викладача класу труби відділу духових та ударних інструментів.

Після закінчення строку дійсної військової служби Володимир Самчук переведений із посади викладача Дубенського культурно-освітнього училища на посаду директора Дераженської музичної школи, де працював з 1984 року.

В 1988-1991 роках навчався на історичному факультеті Луцького державного педагогічного університету імені Лесі Українки.

З 1998 року переведений на посаду завідувача відділу культури Костопільської районної державної адміністрації Рівненської області, де працював до 2003 року.

З вересня 2003 по лютий 2004 року Володимир Самчук працює викладачем Костопільської школи мистецтв.

З 2 лютого 2004 р. Самчук В.В. працює провідним методистом із оркестрового жанру Рівненського обласного центру народної творчості, м. Рівне.

З травня 2004 року переведений на посаду заступника директора Рівненського обласного центру народної творчості.

У листопаді 2016 року В.В. Самчук призначений на посаду директора комунального закладу "Рівненський обласний центр народної творчості" Рівненської обласної ради.

Творча діяльність Володимира Самчука була реалізована в таких проектах:

– з 1986 по 1998 рр. – керівник чоловічого ансамблю бандуристів Деражненської дитячої музичної школи;

– з 1987 по 1991 рр. – керівник чоловічого хору Деражненського РТП;

– з 2002 по 2003 рр. – керівник народного аматорського духового оркестру Костопільського РБК;

– з 2007 по 2012 рр. – за сумісництвом працював старшим викладачем Рівненського факультету Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв.

Самчук В.В. є один із ініціаторів проведення регіонального фестивалю духової музики "Дзвенить оркестрів мідь", обласного фестивалю патріотичної пісні "Героям слава!", фестивалю-конкурсу козацької пісні "Встань, козацька славо! Засвіти знамена!", Міжнародного фестивалю-конкурсу дитячого фольклору "Котилася торба...", відповідальний за випуск журналу-вісника "Народна творчість", голова методичної ради КЗ "РОЦНТ" РОР та член Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

За багаторічну працю і вагомі здобутки на ниві культури і мистецтва Володимир Васильович Самчук нагороджений грамотами відомчих міністерств та профільних структур місцевої влади.

Сіончук Олександр Володимирович

Народився 27.06.1966 р. у с. Прислuch Полонського р-ну Хмельницької обл. Старший викладач класу труби, диригент, концертний виконавець, керівник диксиленд-бенду "Джокер".

В 1987 р. закінчив відділ духових та ударних інструментів Житомирського культурно-освітнього училища ім. І. Огієнка (клас труби Доценка П.Х. та Бархударова Г.С., диригування Фішермана Б.М.) за спеціальністю "Духові та ударні інструменти (труба)"; у 1991 р. кафедру духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури (клас труби та диригування у ст. викл. Цюлюпи С.Д., оркестровий клас – доцента Старченка В.М. джаз-оркестру ст. викл. Гайдабури О.Д.) В 1989-1992 роках – артист оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру.

З 1992 року – викладач Рівненського державного інституту культури кафедри духових та ударних інструментів. З 1993 р. – керівник студентського ансамблю диксиленд-бенд "Джокер". З 2004 року – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

З 2016 року – член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

З 1994-1998 рр. – керівник народного джаз-ансамблю "Гелікон" міського Палацу культури (м. Рівне); 1998-1999 рр. – керівник народного ансамблю естрадної музики "Ретроскоп" міського Палацу дітей та молоді; 1999-2010 рр. – керівник духового оркестру Національного університету водного господарства та природокористування та джаз-оркестру.

Дипломант Всеукраїнського фестивалю джазової музики "Рівне-98"; лауреат Міжнародного конкурсу духової музики "Сурми-2000" (м. Рівне, диплом 3 ступеня); лауреат Міжнародного фестивалю "Польсько-українські зустрічі" (м. Білосток, Польща, 2000); лауреат II Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на духових інструментах ім. В.Старченка (2006 р., м. Рівне, диплом 2 ступеня); лауреат III Міжнародного конкурсу молодих виконавців "Шоу Західний регіон"

(2009 р., м. Рівне, диплом 1 ступеня). Брав участь у творчих звітах майстрів мистецтв Рівненщини у палаці "Україна" (м. Київ, 2000-2004 рр.) та в багатьох інших заходах.

Лауреат V Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на мідних духових інструментах ім. В. Старченка (диплом лауреата 2 ступеня) – 2012 рік.

Диплом у номінації "Кращий керівник джазового колективу" фестивалю "Джаз міні-фест-2012" пам'яті О. Іванова.

Переможець у номінації "За успіхи в професійному зростанні" в науково-методичному місячнику РДГУ "Акмеологічні детермінанти професійного зростання вищої школи", провівши відкрите заняття по класу ансамблю на тему "Фразування в джазі" (5.12.11 р.).

Укладач навчального посібника "Ансамбль диксиленд: практичний курс", Рівне, 2006 р. Гриф Міністерства освіти та науки України від 27 грудня 2005 року. № 14/18.2-3045. РДК (стор. 161); методичні рекомендації: "Особливості роботи з аматорським джазовим ансамблем "Диксиленд". – Рівне, 2004 рік (стор. 27). Автор 11 наукових статей та багатьох обробок для ансамблю диксиленд на теми українських народних пісень та мелодій.

Концертна діяльність:

1993-2017 роки Олександр Сіончук – керівник студентського колективу диксиленд-бенду "Джокер" кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ. Підготував більше 20 сольних програм, учасник близько 200 концертів, із них найбільш значущі:

– Міжнародний фестиваль духової музики "Сурми-96", м. Рівне (відзнака, диплом);

– Міжнародний фестиваль духової музики "Сурми-2000", м. Рівне. Органний зал (диплом лауреата 3 ступеня);

– Міжнародний фестиваль "Польсько-українські музичні зустрічі". Польща, м. Нарва (диплом, афіша), 2000 р.;

– участь у творчому звіті майстрів мистецтв Рівненщини в м. Києві, 2004 р., палац "Україна" (програма);

– участь диксиленд-бенду "Джокер" у II Всеукраїнському конкурсі молодих виконавців на духових та ударних інструментах ім. В. Старченка (диплом лауреата, третє місце), 2006 р.;

– участь у джаз-марафоні (м. Рівне, зал НУВГП, 31.03.2011 р.);

– концерт пам'яті композитора та аранжувальника О. Іванова (зал МПДМ), 2011 р.;

– сольний концерт диксиленд-бенду "Джокер" до 20-річчя творчої діяльності колективу (Інститут мистецтв РДГУ), 18.12.2013 р.

Климчик Сергій Васильович

Директор КЗ "Рівненська дитяча музична школа № 2", м. Рівне.

Народився 13 жовтня 1971 року у смт Мізоч Здолбунівського району Рівненської області. В 1987 році закінчив Мізоцьку загально-освітню школу та з відзнакою Мізоцьку дитячу музичну школу (клас труби Вознюка Віктора Петровича). В цьому ж році склав іспити до Дубенського культурно-освітнього училища на відділ духових інструментів до педагога класу труби, ветерана Великої Вітчизняної війни Козлова Бориса Леонідовича. Закінчивши з відзнакою училище, в 1990 році був призваний до лав Радянської Армії в війська ВДВ. За період служби Сергій Васильович був багаторазово відзначений нагородними знаками, грамотами. В складі ансамблю "Блакитний ципелин" як трубач отримав гран-прі на конкурсі солдатської пісні "Солдатська пісня-1991" в м. Тула. В 1992 році звільнений у запас. У цьому ж році Сергій Васильович зарахований на посаду викладача класу труби відділу духових та ударних інструментів Мізоцької дитячої музичної школи. В 1992-1997 рр. навчається в класі труби доцента Цюлюпи С.Д. на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури за спеціальністю "Народна художня творчість", кваліфікація: "керівник духового оркестру, диригент, артист оркестру, викладач фахових дисциплін".

В 1994 році прийнятий на посаду викладача класу труби на відділ духових та ударних інструментів у Рівненську дитячу музичну школу № 2.

У 2007 році Климчика Сергія Васильовича призначено на посаду заступника директора з навчальної роботи комунального закладу "Рівненська дитяча музична школа № 2". За період роботи на посаді суттєво покращив роботу відділів музичної школи, які курував. Зокрема, на відділі духових та ударних інструментів ініціював створення джазового оркестру, оновив розвиток відділу сучасної

хореографії, впровадив нововведення в роботу підготовчої групи. Розробив навчальну програму: "Музичний інструмент труба, тенор або баритон" для відділів духових та ударних інструментів початкових спеціалізованих мистецьких закладів (шкіл естетичного виховання) 5 та 7-річної форми навчання. Як заступника директора з навчальної роботи Климчика Сергія Васильовича в 2009 році нагороджено Почесною грамотою виконавчого комітету Рівненської міської ради за сумлінну працю, активну участь у мистецькому житті міста, особисті успіхи в естетичному вихованні дітей та молоді.

З 1 грудня 2011 року викладач вищої категорії, старший викладач Климчик Сергій Васильович працює на посаді директора КЗ "Рівненська дитяча музична школа № 2" м. Рівне.

За час роботи на посаді директора Сергій Климчик створює умови для подальшого професійного розвитку відділів школи. В 2011-2012 роках Климчик С.В. – член оргкомітету з проведення II та III Всеукраїнських дитячо-юнацьких конкурсів української музики "Бурштинові нотки". Щорічно, починаючи з 2012 року, – режисером звітнього концерту школи. Працював у складі журі V Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців (ансамблів) на мідних духових інструментах ім. В'ячеслава Старченка (2012 р.). У лютому 2013 року Сергій Васильович очолював оргкомітет із проведення благодійного творчого вечора поетеси Марії Рудак, гостем святкової програми була народна артистка України Ніна Матвієнко.

За роки трудової діяльності Климчика Сергія Васильовича неодноразово відзначено Почесними грамотами відомчого міністерства та органів державної міської й обласної влади.

Двічі поспіль, у 2013 та 2016 рр., Климчик Сергій Васильович був обраний Головою президії Ради директорів початкових спеціалізованих мистецьких закладів (шкіл естетичного виховання) Рівненської області. Голова президії одночасно є членом Всеукраїнської ради директорів початкових спеціалізованих мистецьких закладів (шкіл естетичного виховання).

З 2016 року Климчик Сергій Васильович є членом Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Димченко Сергій Станіславович

Народився 27 жовтня 1976 р. у смт Вовковинці Деражнянського р-ну Хмельницької обл. – викладач класу ударних інструментів і диригування. Лауреат фестивалів: "Червона рута" (м. Київ, 1999 р. та 2007 р.), "Перлини сезону" (м. Київ, 2001 р.), "Вечори над Латорицею" (м. Мукачеве, 1999 р.), "Нівроку" (м. Тернопіль, 2003 р.). З 2016 року – член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки та артист оркестру (ударні інструменти) Рівненського академічного музично-драматичного театру.

Навчався у Рівненській ДМШ № 2 (1985-1990 рр.); Рівненському державному музичному училищі, клас ударних інструментів Котлара Л.М., диригування Котлара Л.М. та Скрипника Ю.К. (1991-1995 рр.); Рівненському Інституті слов'янознавства Київського інституту "Слов'янський університет", кваліфікація: бакалавр з міжнародних відносин (1995-1999 рр.); Рівненському державному гуманітарному університеті за спеціальністю "Народна художня творчість" класу ударних інструментів Котлара Л.М., диригування – ст. викладача Садового О.Г., кваліфікація: керівник оркестру духових інструментів, викладач фахових дисциплін (1995-2000 рр.).

Димченко С.С., навчаючись на другому курсі РДГУ, виступив із сольним концертом у концертному залі Рівненського державного музичного училища (1996 р.). Створив гурти рокового, фанк-рокового та ейсід-джазового напрямків "Темптейшн", "Лос Дінамос", "Бікіні-2000", з якими гастролював по Україні, Росії, Польщі. Брав участь у фестивалях: "Червона рута", "Перлини сезону", "Екзистенція", "Альтернатива", "Слов'янський рок", "Мазепа-фест", "Казантіп", "Вечори над Латорицею", "Чайка", "Нівроку". Виступав із власними творами на одній сцені з такими гуртами, як: "Брати Гадюкіни", "Океан Ельзи", "Воплі Відоплясова", "Танок на майдані Конго", "Тартак", "Корозія Металу", "Юркеш", "Друга ріка".

Неодноразово брав участь у концертній діяльності духових оркестрів Рівненської ДМШ № 2, Рівненського державного музичного училища, джаз-оркестру РДГУ, народних оркестрів Рівненських ДМШ №2 та музичного училища, симфонічного оркестру "Бревіс".

Працював сесійним музикантом (ударні інструменти) на студії звукозапису "Roman records" (м. Київ), де брав участь у різноманітних мистецьких акціях та проєктах. Співпрацював з рок-гуртами: "Тартак", "Брати Гадюкіни", "The Crabs", "To Kill the Bottle", "Екстезі", "Джаїра", "Скотчерз".

З 2000 по 2004 рр. працював позаштатним журналістом "Видавничого дому ОГО" (відділ культури), де висвітлював музичні події, що відбувалися в Україні. З 2004 по 2006 рр. – викладач та ілюстратор народного інструментального мистецтва (духові інструменти) Дубенського державного училища культури.

З 2009 р. – старший викладач класу ударних інструментів та диригування кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ.

З 2016 року – артист оркестру (ударні інструменти) Рівненського академічного музично-драматичного театру.

Палаженко Олег Петрович

Народився 2 грудня 1985 р. у смт Кирнасівка Тульчинського району Вінницької області. Викладач кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету з 2010 р.

Початкову музичну освіту здобув у Кирнасівській дитячій музичній школі (09/1996 – 06/2001рр.), клас баяна у викладача Палаженко Світлани Миколаївни.

Після закінчення Кирнасівської дитячої музичної школи навчався в Тульчинському училищі культури (2001-2005рр.), клас кларнета в заслуженого працівника культури України Заремби Володимира Федоровича, по закінченню якого здобув кваліфікацію керівника духового оркестру за освітньо-кваліфікаційним рівнем "молодший спеціаліст".

Після закінчення Тульчинського училища культури навчався в Рівненському державному гуманітарному університеті (2005-2010) на кафедрі духових та ударних інструментів класу кларнета в заслуженого працівника культури України, доцента Панасюка Дмитра Микитовича, здобувши кваліфікацію викладача фахових дисциплін, керівника духового оркестру за ОКР "спеціаліст".

З 2013 року – артист оркестру (кларнет) Рівненського академічного музично-драматичного театру.

У 2015 році захистив дисертацію з присвоєнням вченого ступеня кандидата педагогічних наук.

У 2016 році – доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Брав участь у I Всеукраїнському конкурсі молодих виконавців (ансамблів) на дерев'яних духових інструментах ім. В Старченка та став лауреатом цього конкурсу.

Упродовж навчання в Рівненському державному гуманітарному університеті на факультеті музичного мистецтва брав активну участь у концерті, присвяченому 10-річчю РДГУ, 31 березня 2009 р., у концерті духового оркестру "Панорама" 17 грудня 2009 р. Неодноразово виступав на звітні області в м. Києві, в Палаці культури "Україна" з оркестром Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру. Учасник симфонічного оркестру "Бревіс", з яким виступав у Любліні, Варшаві, Ольштині, Хелмі, а також у Рівному на сцені Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру. 19 березня 2010 р. дав сольний концерт в Інституті мистецтв РДГУ.

Упродовж 2003-2005 рр. О.П. Палаженко працював учителем дитячої музичної школи смт Кирнасівки Тульчинського району Вінницької області.

У 2008-2010 рр. працює керівником народного ансамблю "Диксиленд" Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне.

З 2016 року – член Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Автор чисельних наукових публікацій та навчально-методичних видань для учнів і студентів ВНЗ України 1-4 рівнів акредитації.

Кімстач Костянтин Юрійович

Завідувач предметно-циклової комісії "Оркестрові духові та ударні інструменти" Рівненського державного музичного училища, яке входить до структури Рівненського державного гуманітарного університету. Викладач-методист вищої категорії, диригент, музикант-саксофоніст, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Народився 23 січня 1977 року в м. Рівне. Після навчання в школі педагогічної практики при музичному училищі в 1992 році стає студентом цього мистецького закладу, де навчається у класі саксофона у Є.Ф. Самусенка та В.І. Зайця. В 1996 році успішно складає вступні іспити до Львівської музичної академії імені М.В. Лисенка на факультет оперно-симфонічного диригування, клас професора М.Ф. Колесси. В 2007 році завершує навчання в цьому ж закладі на кафедрі духових та ударних інструментів, клас саксофона старшого викладача М.В. Маріаша.

Трудову діяльність Костянтин Кімстач розпочав у 2005 році на посаді викладача Рівненського музичного училища РДГУ. З 2011 року є керманічем циклової комісії духових та ударних інструментів училища.

Костянтин Юрійович за ці роки проводить активну творчу діяльність як диригент Рівненської обласної філармонії, є учасником джаз-оркестру училища під орудою Ігоря Данилюка, квартету саксофоністів, джаз-оркестру Рівненського Будинку дітей та молоді, керівник Володимир Пасічник. За роки трудової діяльності виховав цілу плеяду добрих музикантів, педагогів, керівників духових оркестрів, серед яких: А. Кізім, Микола Лебедь, Тарас Дзвінка та ін. Авторитетний викладач, диригент та музикант Костянтин Кімстач є членом журі міжнародних та всеукраїнських конкурсів, які проводяться на Рівненщині.

Кравець Олександр Юрійович

Директор Клеванської дитячої музичної школи, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Музиці Олександр почав навчатися з 1971 року в шкільному духовому оркестрі на інструменті кларнет, пізніше в Клеванській дитячій музичній школі, яку закінчив в 1977 році.

Під час проходження (1978-1980 рр.) строкової військової служби в м. Уссурійську, Олександр є кларнетистом у штатному штабному військовому оркестрі, де з часом був призначений командиром відділення строковиків.

З 1980 по січень 1983 року Олександр Кравець навчався на стаціонарі в Дубнівському культурно-освітньому училищі за фахом кларнет, викладач Кондрась Іван Михайлович. В 1983 році в складі оркестрової групи Смизького народного хору брав участь у поїздки від Рівненської області до м. Відін (містопобратим м. Рівне). Навчаючись на випускному курсі училища, Кравець О.Ю. запрошений керівництвом Дубенського Палацу піонерів для створення дитячого духового оркестру. Після закінчення училища направлений на роботу керівником духового оркестру в Дубенський Палац піонерів. З 1983 по 1984 роки працював артистом 1 категорії в оркестровій групі (інструмент кларнет) Волинського народного хору (художній керівник Анатолій Пашкевич). Саме фінансові проблеми стали причиною зміни роботи.

З 1984 по 1988 роки Кравець О.Ю. працював у Дубенській дитячій музичній школі на посаді викладача класу духових інструментів. У ці ж роки працює за сумісництвом у Дубенському Палаці культури керівником народного вокально-інструментального ансамблю, за домовленістю з правлінням колгоспу с. Івання, – керівником дитячого духового оркестру. Такі учні його класу, як Кушнір Іван, Кушнір Валерій, Кравчук Олександр, Бецан Валентин вступають до Рівненського музичного училища. Кушнір Іван після музичного училища закінчив Київську консерваторію (саксофон).

Маючи досвід роботи з дітьми в музичній школі, О.Ю. Кравець вирішив вступати до музичного училища. Обрав Москву, музичне училище ім. Гнесіних. Під час прослуховування на естрадному відділі в Олександра Осейчука та Ігоря Бріля після зарахування в училище умовою був перехід на фах саксофон. Від цієї пропозиції Олександр не відмовився. З 1986 по 1991 роки навчався на

естраднему відділенні (на вечірній формі навчання) в Московському вищому музичному училищі імені Гнесіних за фахом саксофон.

З 1988 року за сімейними обставинами Олександр Кравець переїжджає на проживання в смт Клевань, де працює викладачем класу духових інструментів у Клеванській дитячій музичній школі, а також керує дитячим духовим оркестром.

З 1994 по 1998 роки працює на посаді заступника директора з навчально-виховної роботи, а з 1998 року донині – директором Клеванської дитячої музичної школи. У 2003 році вступає на заочну форму навчання за спеціальністю "Музичне мистецтво естради" до Рівненського державного гуманітарного університету, який закінчив у 2007 році з відзнакою.

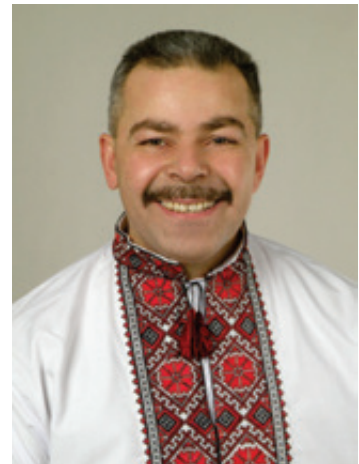
Нині є учасником оркестрової групи Зорянського народного хору, бере активну участь у творчих звітах майстрів мистецтв Рівненщини в палаці "Україна" (м. Київ) та творчих заходах районного та обласного масштабу.

З 1998 року донині Олександр Юрійович Кравець є директором Клеванської дитячої музичної школи.

З 2016 року Кравець О.Ю. є членом Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Островський Юрій Володимирович

1964 року народження, уродженець міста Ужгорода Закарпатської області, творчу діяльність розпочав будучи ще студентом другого курсу музичного училища, створивши свій перший самодіяльний колектив – студентський диксиленд, де в наступні три роки успішно музикували видатні у майбутньому діячі культури та мистецтв – Етелла Чуприк (фортепіано), Степан Гіга (ударні), Ференц Томич (саксофон), Шандор Сігеті (кларнет, саксофон), Василь Гафинець (туба), Сергій Сойма (кларнет, фортепіано). З вересня 1981 року на запрошення завідувача відділу духових та ударних інструментів рідної Ужгородської музичної школи №1 Тиберія Адальбертовича Топерцела брав участь у роботі самодіяльного джазового тріо духових інструментів викладачів закладу як виконавець-труба.

Офіційну трудову діяльність розпочав 30 вересня 1982 р. у 18-річному віці на посаді керівника духового оркестру Ужгородського державного професійно-технічного училища №16. Уже за чотири місяці репетицій і кількох концертних виступів колективу отримав високу оцінку журі огляду-конкурсу художньої самодіяльності серед професійно-технічних навчальних закладів Закарпатської області.

В серпні 1983 року, відразу по закінченні музичного училища, був призваний до війська. Служив музикантом військового оркестру в містечку Яворів, що на Львівщині, де мав нагоду самовдосконалюватися як виконавець, музикант та педагог.

У серпні 1985 року вступив до Рівненського державного інституту культури, клас труби ст. викладача О.Г. Садового, де на кафедрі духових та ударних інструментів факультету культурно-освітньої роботи отримав ґрунтовні знання для подальшої трудової діяльності.

Ю.В. Островський автор кількох методичних розробок "Соціально-творчий портрет зразкового дитячого духового оркестру ВАТ "РЗТА", створив студентський джазовий квартет, який на відкритому конкурсі 1988 року отримав найвищу оцінку високопрофесійного журі. В липні 1989 року завершив навчання в РДІК, отримавши диплом із відзнакою.

Паралельно з навчанням в РДІК Юрій працював керівником гуртка інструментального ансамблю в профкомі РЗТЗЧ, одного з найбільших на той час промислових підприємств міста, де згодом організував підготовчу групу зразкового дитячого духового оркестру заводу, а з серпня 1988 року призначений на посаду художнього керівника та диригента колективу.

Під керуванням Островського Юрія Володимировича зразковий дитячий духовий оркестр ВАТ РЗТА "Вишнева гора" здобув звання лауреата Всеукраїнського телевізійного конкурсу "Сонячні кларнети", став лауреатом III Всесоюзного фестивалю самодіяльної художньої творчості трудящих, виборов перше місце на Всеукраїнському фестивалі духової музики 1994 року, що відбувся на базі дитячого центру "Молода гвардія" в Одесі; переможцем обласних, районних, міських оглядів-конкурсів, фестивалів, марш-парадів духових оркестрів.

З ініціативи Юрія Володимировича була створена філія Квасилівської дитячої музичної школи в селі Городок Рівненського району, де базувався колектив, котра існує і до сьогодні.

Із вересня 1998 року за сприяння тодішнього директора Рівненської дитячої музичної школи №2 Тищенка Миколи Федоровича, за клопотанням міського відділу культури Островського Юрія Володимировича було переведено на роботу до вищевказаного навчального закладу, де він успішно працює й сьогодні.

Керівник зразкового дитячого духового оркестру школи, викладач вищої категорії Островський Юрій Володимирович постійно підвищує свою кваліфікацію та професійну майстерність, бере участь у щорічних звітах творчих колективів школи, відділу та різних культурно-мистецьких заходах краю. Зразковий дитячий духовий оркестр неодноразово підтверджував це почесне звання і впродовж тривалого часу є кращим в області серед подібних колективів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів. Учнівський брас-квінтет під орудою Юрія Володимировича відзначений подякою І Всеукраїнського конкурсу ім. В'ячеслава Старченка, а в грудні 2016 року в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв для слухачів курсів за тематикою "Удосконалення методики викладання гри на духових та ударних інструментах" з Волинської, Львівської, Рівненської і Хмельницької областей за участі брас-квінтету Островський Юрій Володимирович провів майстер-клас на тему: "Колективне музикування в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах".

Квінтесенцією майже 35-річного досвіду успішної роботи з духовими оркестрами, з яких понад 30 років із аматорськими дитячими духовими колективами, що мали почесне звання "зразкових", стала методична розробка "Методика роботи з духовим оркестром в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах (школах естетичного виховання)", рецензентами якої стали Степан Данилович Цюлюпа – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів факультету музичного мистецтва Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, відмінник освіти України та Микола Миколайович Терлецький – доцент, диригент духового оркестру кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ.

З 2016 року Ю.В. Островський є членом Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Багаторічна сумлінна праця, висока педагогічна майстерність викладача вищої категорії, керівника зразкового дитячого духового оркестру комунального закладу "Рівненська дитяча музична школа №2" Юрія Островського, вагомий особистий внесок у розвиток та популяризацію української національної культури, духового музичного мистецтва, високий рівень духовного і патріотичного виховання дітей та молоді неодноразово відзначені грамотами міських та обласних державних органів, навчальних закладів, представників громади міста.

Малярський Ярослав Михайлович

Народився 4 грудня 1996 року в селі Коржова Монастириського району Тернопільської області.

З вересня 2007 року по липень 2012 року навчався в Завадівській загально-освітній школі, де здобув базову загальну середню освіту.

З вересня 2005 року по липень 2012 року навчався в Монастирській музичній школі (клас труби Павлік В.Й.).

З 2012 року по 2016 рік навчався в Тернопільському обласному музичному училищі імені Соломії Крушельницької (клас труби Баклаженка О.П і диригування Долишній А.С), де здобув вищу освіту за спеціальністю "Музичне мистецтво" та отримав кваліфікацію "викладач фахових дисциплін, артист оркестру, диригент духового оркестру". За період навчання брав активну участь у фестивалях духової музики "Буцацькі фанфари" в 2013-2016 роках, а також у параді духових оркестрів м. Тернополя в 2012-2016 роках.

З 2016 року Ярослав Малярський навчається на кафедрі духових та ударних інструментів (клас труби і диригування кандидата педагогічних наук, доцента Цюлюпи С.Д.) Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, бере активну участь у духовому оркестрі (диригент доцент Терлецький М.М., в джаз-оркестрі (диригент доцент Гайдабура О.Д.) та в студентському оркестрі народних інструментів (диригент кандидат мистецтвознавства, доцент Трофимчук О.І.).

За період навчання брав участь у проведенні Всеукраїнського фестивалю зі спортивно-бальних танців "Різдвяний бал-2016" у складі естрадного оркестру Megapolis Big Band, художній керівник Владислав Анчук.

З вересня 2016 року Ярослав Малярський паралельно з навчанням працює артистом (труба) симфонічного оркестру Рівненської обласної філармонії.

За цей період брав участь у таких творчих проектах:

– 2 жовтня 2016 р. – відкриття сезону 2016-2017. Лауреат міжнародного конкурсу, заслужений артист України Андрій Остапенко (гітара, Київ), симфонічний оркестр РОФ, диригент Сергій Черняк;

– 13 листопада 2016 р. – "Осінь симфонія". Симфонічний оркестр та солісти Рівненської філармонії. Диригент Сергій Черняк. У програмі Ж.Бізе Симфонія до мажор, твори для солістів у симфонічному супроводі;

– 23 лютого 2017 р. – "Гала Моцарт". Симфонічний оркестр РОФ, диригент Сергій Черняк. В.А. Моцарт Симфонія № 35 (Haffner). В.А. Моцарт Концерт для ф-но з оркестром № 3. В.А. Моцарт Концерт для ф-но з оркестром №23 (солістка А.Іванюшенко, м. Львів).

Ярослав Малярський 26 лютого 2017 року успішно виступив з твором М.В. Лисенка "Елегія" для труби з фортепіано на творчій зустрічі членів Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки з шанувальниками музичного мистецтва м. Рівне.

З березня 2017 року Ярослава Малярського офіційно прийнято в члени Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки. Тож побажаємо йому успішного навчання в Інституті мистецтв РДГУ та творчої наснаги і перемог на мистецьких форумах.

Яремчук Володимир Феодосійович

Народився 04.06.1963 р. у смт Млинів. В 1981 році закінчив Дубнівське училище культури, клас труби у викладача Козлова Б.Л.

В 1990 році закінчив Мінський інститут культури, естрадно-духовий відділ класу труби у викладача В.О.Новікова.

Працював викладачем Млинівської музичної школи, заступником директора, директором, навчальником відділу культури Млинівської райдержадміністрації.

Нині Яремчук В.Ф. працює директором Млинівської дитячої музичної школи. За період роботи він створив духовий оркестр у Млинівському технікумі ветеринарної медицини, "Диксиленд" при районному центрі дозвілля.

З 2016 року Володимир Феодосійович є членом Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Висновки.

Асоціація діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки вважає за необхідне звернутися з клопотанням до місцевих органів влади про створення в м. Рівне муніципального духового оркестру, до керівників мистецьких навчальних закладів усіх рівнів акредитації – про придбання комплектів професійних духових і ударних інструментів, що значною мірою покращить якість звучання творчих колективів.

Першочерговим завданням Асоціації в сучасних умовах є:

- збереження набутих традицій і розвиток духової музики на Рівненщині;
- популяризація творчості українських композиторів – класиків і сучасності;
- організація і проведення концертів, фестивалів і конкурсів інструментального, ансамблевого та оркестрового духового виконавства;
- організація і проведення майстер-класів відомих виконавців, педагогів та диригентів України та зарубіжжя;
- організація і проведення методичних та наукових конференцій і семінарів;
- організація і проведення презентацій сучасних науково-методичних видань та нотної літератури;
- видання методичних та нотних матеріалів, хрестоматій, навчальних підручників, методичних посібників та збірників наукових праць;
- залучення до Асоціації талановитої молоді, виконавців, керівників духових оркестрів та ансамблів з перспективою створення осередків Асоціації діячів духової музики в районах та містах Рівненської області.

Список використаної літератури

1. *Апатський В.М.* Історія духового музично-виконавського мистецтва. Книга II. / В.М. Апатський. – К. : ТОВ "Задруга", 2012. – 408 с. ISBN 978-966-432-102-7.
2. *Столярчук Б.Й.* Митці Рівненщини. Енциклопедичний довідник. 2-ге вид., допов. і перероб. – Рівне: видавець О.Зень, 2011, – 386 с. ISBN 978-617-601-026-5
3. *Цюлюпа С.Д.* Історія кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету: минуле і сучасне. Навчальний посібник. – Рівне: видавець О. Зень, 2012. – 240 с. ISBN 978-617-601-038
4. *Цюлюпа С.Д.* Наукові здобутки – кандидатські та докторські дисертації духовиків України ХХ – поч. ХХІ ст. / С.Д. Цюлюпа // "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя". Збірник наукових праць. Випуск №8 / Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2016. – 188 с. ISBN 978-966-416-434-1.

УДК 780.646.2-048.23

Марценюк Г.П.,
м. Київ

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОГО АПАРАТУ ТРОМБОНІСТА

Анотація. У статті розглядається один з найважливіших складових виконавського апарату тромбоніста – його моторико-технічний компонент "м'язово-руховий апарат", визначаються його функції та надаються деякі поради та рекомендації.

Ключові слова: виконавський апарат тромбоніста, моторико-технічний компонент, м'язово-руховий апарат.

Актуальність дослідження. Бурхливий розвиток духового музичного виконавства на сучасному етапі спонукає вчених-методистів на пошуки більш раціональних методів удосконалення гри, більш прогресивних шляхів розвитку методики навчання. Про це свідчить проведення в останні роки цілої низки спеціальних досліджень з питань методики виконавства на духових інструментах, розробки наукового тлумачення різних аспектів виконавської практики, винайдення нових методів розв'язування важливих проблем виконавства.

Це у свою чергу викликає потребу теоретичного обґрунтування згаданих проблем виконавства, більш чіткого й конкретного формулювання професійного термінологічного апарату музиканта-духовика, поглиблення науково-теоретичних знань та набуття практичних навичок та вмій. Однією з таких проблем є питання щодо формування виконавського апарату тромбоніста як одного з найважливіших складових майстерності музиканта-духовика.